

DEEL II PERMANENTE VORMING: OPLEIDING IN DE PRAKTISCHE THEOLOGIE

Naast de initiatieven permanente vorming praktische theologie biedt het Academisch Centrum voor Praktische Theologie een geïntegreerd en flexibel leertraject in de praktische theologie aan, voor deelnemers zonder licentiaats- of masterdiploma in godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen¹. Dit programma is gericht op mensen die om verschillende redenen geen bachelor en master in de godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen; en master in de gespecialiseerde studies in de godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen kunnen behalen, maar toch een omscholing of bijscholing wensen te krijgen in praktisch theologisch denken en handelen.

Met het getuigschrift die deelnemers aan het einde van het leertraject kunnen behalen, kunnen zij tewerkgesteld worden in het pastoraat. Over de concrete modaliteiten hiertoe wordt per bisdom of tewerkstellingsmogelijkheid beslist.

OPZET EN ORGANISATIE

De opleiding omvat:

- Theoretische multidisciplinaire vorming in (praktische) theologie en menswetenschappen (via colleges).
- Vaardigheidstraining (via werkcollege en stage).
- Integratie (via praktijkbegeleiding door werkbegeleiding en individuele supervisie; en via begeleiding van een praktisch-theologische scriptie)
- Specialisatie: de deelnemer kiest een specifieke pastorale sector waarin een begeleide pastorale stage wordt gelopen en volgt aangepaste colleges.

Voor wie de volledige opleiding volgt bedraagt de omvang 90 studiepunten (ter vergelijking: een voltijds jaar studeren aan de universiteit betekent 60 studiepunten (pt)). Een modeltraject in deeltijdse studie zou uit drie studiejaren bestaan, waarbij in het eerste jaar een algemene theologische vorming aan de Faculteit Godgeleerdheid wordt gevolgd en de volgende twee jaar een praktisch-theologische vorming. Wie reeds een theologische vorming genoten heeft (bvb. op diocesaan niveau) kan een verkort leertraject volgen (van 60 pt) dat enkel de (pastoraal)theologische opleiding omvat. Wie daarnaast ook nog een pastorale vorming genoten heeft (bvb. een opleiding voor pastoraal werk(st)er) kan een leertraject volgen van 30 pt.

Dit is een opleiding die in drie jaar tijd via deeltijdse studie kan worden voltooid. Dit is een realistisch perspectief waarin deelnemers werken en studeren kunnen combineren en een getuigschrift behalen in een redelijke tijdsspanne. Wie zich echter voltijds kan vrijmaken, kan de opleiding op een kortere tijd voltooien. Eventueel kan de opleiding ook over meer dan drie jaar gespreid worden.

De meeste opleidingsonderdelen kunnen ook als ‘werkstudent’ gevolgd worden (door studie via ‘zelfstudiepakketten’ en met mogelijkheid om examens af te leggen gedurende de maanden januari tot september). Stages kunnen ook tijdens vakanties gelopen worden.

---

¹ Als u over een diploma van licentiaat of master in de Godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen beschikt, vraagt u op het secretariaat van de faculteit Godgeleerdheid een specifieke brochure aan: “Master in de gespecialiseerde studies in de Godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen/optie praktische theologie: academische pastoraatsopleiding”.

Een getuigschrift *permanente vorming: opleiding in de praktische theologie* wordt overhandigd nadat de kandidaten aan alle verplichte opleidingsonderdelen hebben deelgenomen en de evaluaties met goed gevolg hebben doorstaan. Evaluatie van de opleidingsonderdelen gebeurt door:

- Een toetsingsgesprek van de scriptie.
- Een tussentijdse en eindevaluatie van de pastorale stage.
- Een evaluatie van het werkcollege aan de hand van criteria als aanwezigheid, participatie en schriftelijke reflectie.
- Examens van de colleges.

Het getuigschrift wordt gespecificeerd volgens de pastorale sector.

TOELATINGSVOORWAARDEN

- Academische of professionele bachelor of master of HIGW-getuigschrift.
- Enige pastorale ervaring (kan ruim gezien worden, bijvoorbeeld in de context van vrijwilligerswerk).
- Oriëntatiegesprek bij de aanvang van de opleiding.

AANMELDING EN INSCHRIJVING

- Kandidaten melden zich met een curriculum vitae (zie bijlage 1) aan bij prof. dr. Annemie Dillen, voorzitter van de stuurgroep praktische theologie. (Annemie.Dillen@theo.kuleuven.be).
- In samenspraak met prof. Dillen wordt het individuele programma opgesteld en de inschrijvingsmodaliteiten geregeld.
- PV-studenten genieten van dezelfde faciliteiten als reguliere studenten (o.a. studentenkaart, toegang tot de bibliotheken, internettoegang, verzekering, enzovoort).

INSCHRIJVINGSGELDEN ²

Het inschrijvingsgeld bedraagt 70 euro basisinschrijving (elk jaar opnieuw te betalen wanneer je het programma over meerdere jaren spreidt), vermeerderd met 8 euro per opgenomen studiepunten.

PROGRAMMA 2010-2011

1) Theologisch-pastorale basisopleiding

Op te nemen via CREDITCONTRACT of via DIPLOMACONTRACT verkorte bachelor.

De theologische basisopleiding omvat een theologische en godsdienstwetenschappelijke vorming van minimum 30 pt, met als opleidingsonderdelen:

- A02A0A-Catechetik (5 pt)
- A06C8A-Liturgiewetenschappen en sacramentenleer (5 pt) en/of A02A4A-Pastoraaltheologie (5 pt, wordt in academiejaar 2011-2012 ingericht)
- 1 opleidingsonderdeel uit de subgroep Systematische theologie van de bachelor: A00A7A-fundamentele theologie: geloof en openbaring (6 pt) of A00A9A-dogmatische theologie:

---

² De faculteit Godgeleerdheid heeft een erkenning als opleidingsverstrekker in het kader van de maatregel opleidingscheques voor ondernemingen en aanvaardt opleidingscheques.

- christologie en triniteit (5 pt.) of A01A0A-dogmatische theologie: schepping, kerk en heilsgeschiedenis (5 pt, wordt in academiejaar 2011-2012 ingericht)
- 1 opleidingsonderdeel uit de subgroep Bijbelwetenschappen van de bachelor: A00A0A-Inleiding Oude en Nieuwe Testament (6 pt) of A00A4A-Inhoud en theologieën van het Oude Testament (5 pt) of A00A5A-Inhoud en theologieën van het Nieuwe Testament (5pt, wordt in academiejaar 2011-2012 ingericht)
  - Voor 8 tot 10 studiepunten: keuze uit de hierboven genoemde vakken of:
    - A01A3A-Christelijke politieke en sociale ethiek (5 pt)
    - A01A1A- Geloof en ethiek (6 pt)
    - A02E5A-Spiritualiteit van de grote religieuze ordes (4 pt, wordt in academiejaar 2011-2012 ingericht)
    - A04A4A-Lezing van pastoraaltheologische teksten (4 pt, wordt in academiejaar 2011-2012 ingericht)
    - A01A4A-Christelijke seksualiteits-, huwelijks-, gezinsethiek (5 pt, wordt in academiejaar 2011-2012 ingericht)
    - FOTJ4A-Inleiding tot de Islam (4 pt)
    - A08C8A-Inleiding tot het Jodendom (4 pt)
    - A02A9A-Christendom en Islam (4 pt)
    - A03A1A-Christendom en Jodendom (4 pt, wordt in academiejaar 2011-2012 ingericht)

Deze opleidingsonderdelen maken de student vertrouwd met onder andere:

- basisinzichten in geloofscommunicatie in verschillende contexten (school, parochie, gezin, media, ...),
- basisideeën rond pastorale zorg,
- inzichten in de discipline van de pastoraaltheologie,
- basistheologische kennis van liturgie en sacramentenleer,
- inleidende thema's uit de fundamentele theologie (schepping, heilsleer, wat is 'openbaring' en de verhouding tot 'ervaring', inzichten in christologie en triniteit, denken over de kerk, ...),
- inzichten in het omgaan met de Bijbel en in de groei, de structuur en de inhoud van de Bijbel,
- inzichten in spiritualiteitsbeleving van dominicanen, franciscanen, augustijnen, benedictijnen,
- Inzichten in ethische thema's,
- Inzichten in Jodendom en Islam en de dialoog tussen het christendom en deze religies.

In deze opleidingsonderdelen worden studenten uitgedaagd om heel wat theoretische kennis te verwerven. Vaak wordt van hen ook gevraagd om deze te verwerken in korte papers, of indien ze aan de lessen kunnen deelnemen, in presentaties en discussies voor een grotere groep.

Studenten die een uitgebreidere theologische basisvorming willen volgen (bijvoorbeeld de volledige verkorte bachelor) worden hiertoe aangemoedigd.

2) Praktisch-theologische programma (specialisatie)

Het praktisch-theologisch programma kent een omvang van 60 studiepunten en bestaat uit:

2.1. Colleges uit de bachelor en/of major pastoraaltheologie: minimum 16 pt

Op te nemen via CREDITCONTRACT

De studenten nemen voor minstens 16 studiepunten opleidingsonderdelen op uit het programma van de theologisch-pastorale basisopleiding (voor zover ze nog niet opgenomen werden, zie 1. theologisch-pastorale basisopleiding) en/of opleidingsonderdelen uit de master godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen, major pastoraaltheologie.

- A04C7A-Ethische praxis van de pastor in de psychiatrie en gehandicaptenzorg (4 pt)
- A04C9A-Pastoraal bij doven en slechthorenden (4 pt, wordt in academiejaar 2011-2012 ingericht)
- A04C6A-Pastoraaltheologie: ontwikkeling van een christelijke identiteit (4 pt)
- A04C8A-Pastorale zorg (4 pt, wordt in academiejaar 2011-2012 ingericht)
- A04B8A-Seminarie Catechetiek: gezin, kind, jeugd, volwassenen (4 pt, wordt in academiejaar 2011-2012 ingericht)
- A04B7A-Seminarie Sacramentologie en Liturgiewetenschappen (4 pt)
- A03B5A-Fundamentele Catechetiek (4 pt)
- A07C0A-Sacramentologie en Liturgiewetenschappen (4 pt, wordt in academiejaar 2011-2012 ingericht)

In de opleidingsonderdelen van de major pastoraaltheologie bekwamen studenten zich in het pastoraaltheologisch denken. Daarbij ligt de nadruk voornamelijk op het verwerven van theoretisch inzicht, maar wordt tevens ook beoogd om de inzichten relevant te laten zijn voor het persoonlijke leven en het pastorale werk, aan de hand van specifieke werkvormen (bijvoorbeeld het schrijven van een paper, het uitwerken van stellingen, het interviewen van pastores uit verschillende disciplines, het luisteren naar getuigenissen van pastores, het analyseren van specifiek materiaal in verband met geloofscommunicatie, ...).

Deze opleidingsonderdelen bevatten de vier grote domeinen van het kerk-zijn, met name koinonia, diaconie, kerugma en liturgie.

2.2. A03D1A- Werkcollege praktische theologie: pastorale vorming en homiletiek (6 pt)

Op te nemen via CREDITCONTRACT.

Het werkcollege kent als doelstellingen:

- Praktisch-theologisch leren reflecteren over theorie en praktijk van het pastorale handelen en identiteit van de pastor.
- Een praktisch-theologische attitude en vaardigheden leren met betrekking tot concrete situaties in diverse pastorale sectoren (zorg, school, gevangenis, parochie, gezin, etc.) en de verschillende dimensies van het pastoraat (individueel, gemeenschap, liturgie en organisatie).
- Theoretische inzichten uit de praktische theologie toetsen aan eigen ervaringen en die van anderen.
- De eigen reflecties over het pastorale handelen, over de identiteit van de pastor, over spiritualiteit en over theologie onder woorden brengen, zowel schriftelijk als mondeling, en aan anderen kunnen duidelijk maken.
- Leren luisteren en communiceren met anderen over praktische theologische thema's, in functie van verdieping van de eigen praktisch theologische reflectie.
- Vorming in christelijke spiritualiteit (theoretisch en persoonlijk).

De inhoud van het werkcollege bestaat uit thematische modules, praktijkmodules, de intensieve vormingsmodule, en de module homiletiek.

De startvergadering van het werkcollege gaat door op **vrijdag 1 oktober 2010 van 14u00 tot 16u00 in het Maria Theresiacollege, Sint-Michielsstraat 6 te Leuven.**

Meer informatie over de inhoud van het werkcollege is te vinden op de onderwijswebsite:

<http://www.theo.kuleuven.be/nl/onderwijs.htm>

2.3. Praktisch-theologische stage: 16 pt

De studenten lopen gedurende 480 uren stage (16 pt.) in een gekozen pastoraal werkveld: pastoraat in de zorg, het gezin, de school, de parochie, de gevangenis, het vormingswerk, etc.

Het doel van de pastorale stage

Het doel van de pastorale stage is dat stagiairs kunnen ingroeien in een pastoraal beroepsprofiel (zie de algemene opleidingsdoelen) of dit verder kunnen verdiepen in een gekozen pastorale sector. Via het opdoen van pastorale praktijkervaring en de reflectie daarop verwerven stagiairs inzichten, oefenen zij vaardigheden en werken zij aan grondhoudingen nodig voor het beroep van pastor in deze sector. De stage bedoelt ook antwoord te geven op de vraag of het pastorale werk in deze sector de stagiairs liggen en of zij geschikt zijn voor de taak van pastor. Hierbij wordt aandacht besteed aan drie componenten:

- De persoonsgebonden component: Wie ben IK als pastor?
- De taak- en functiegebonden component: wie ben ik als PASTOR?
- De contextgebonden component: wat betekent PASTORAAT in deze pastorale sector?

De inhoud van de pastorale stage

De inhoud van de stage bestaat uit pastorale praktijkervaring (10 pt of 300 uur) en reflectie op deze praktijkervaring via leeractiviteiten (6 pt. of 180 uur). Het is belangrijk gerichte stageopdrachten nauwkeurig af te bakenen (voorbeelden van gerichte stage-opdrachten worden opgesomd bij de verschillende dimensies van het pastoraat, cf. *infra*). De kwantiteit is niet belangrijk, wel de kwaliteit waarmee de opdrachten uitgevoerd worden en hoe ze via reflectie persoonlijk verwerkt worden.

* Het ingroeien in de pastorale praktijkervaring verloopt in drie fasen (cf. *infra*):

- observatie en analyse,
- mee uitvoeren of begeleiden,
- zelfstandig uitvoeren of begeleiden.

Hierbij dienen de belangrijkste dimensies van het pastoraat aan bod te komen.

1) *Individueel pastoraat*

Diverse vormen van individueel contact, gesprek, begeleiding en gebedsmomenten, zoals kennismakingsgesprekken, gesprekken met individuen of paren als voorbereiding op sacramenten, hulpverlenende gesprekken, pastorale gesprekken, maar ook een langer lopende pastorale begeleiding. Hierbij wordt telkens aandacht besteed aan randkerkelijken, andersgelovigen, ... De stagiair leert omgaan met de levens- en geloofservaringen, existentiële vragen en zinvragen van de pastoranten.

2) *Gemeenschapspastoraat*

Diverse vormen van groepsgesprekken en groepsbegeleiding. De stagiair doet ervaring op met³:

- Een vorm van groepswerk waarin een tevoren vastgestelde pastorale taak, leeropdracht of doelstelling voorop staat: bijvoorbeeld catechetische groepen (de stagiair leert hoe doelgerichte catechetische processen kunnen worden opgezet en doet ervaring op in het uitvoeren van een concrete catechese (volwassenen, kinder- en jeugdcatechese)), of werkgroepen (de stagiair bekwaamt zich in proces- en taakgericht samenwerken met collega's en vrijwilligers).
- Een vorm van groepswerk waarin de levens- en geloofservaringen van de deelnemers centraal staan zoals geloofsgesprekken, zingevingsgroepen, pastoraat en evangelisatie met gebruikmaking van sport, spel of kunst, bezinningsbijeenkomsten, rouwbegeleiding, begeleiding van zelfhulpgroepen (echtgescheidenen, weduwen en weduwnaars, ...), groepsgroepen vergeving...

---

³ Dit onderscheid tussen twee vormen van groepswerk hebben we gevonden in *Studiegids UNIPA, juli 2004*, Theologische Faculteit Tilburg, p. 20a.

3) Liturgie

Diverse vormen van vieringen, rituelen en zegeningen (individueel of in gemeenschap), homilie of getuigenis, participatie aan liturgische werkgroepen. De stagiair neemt deel aan de voorbereiding en gaat mee voor in eucharistievieringen of woord- en communiediensten, vieringen in liturgisch sterke tijden, houdt de homilie of brengt een geloofsgetuigenis, neemt deel aan of gaat voor bij de zalving en zegening van zieken en stervenden, bij afscheidsrituelen, bij andere gebedsdiensten of bezinningen, bij bedevaarten.

4) Organisatie

Diverse vormen van communicatie met teamleden, ander personeel, vrijwilligers, pastores, zoals deelname aan vergaderingen van het pastorale team of ruimere pastorale overleg- en samenwerkingsverbanden, overlegmomenten met personeel. Diverse vormen van animatie en vorming van personeel en vrijwilligers ter professionalisering, ondersteuning en motivering. Bepleiten en organiseren van structuren en activiteiten, verrichten van administratie en bureelwerk. Inzicht verwerven in de structuur van de pastorale dienst en de plaats in de ruimere organisatie, onder meer door één of meerdere interviews met een pastor, vrijwilliger en personeel.

* De reflectie op de pastorale praktijkervaring gebeurt via gerichte leeractiviteiten (aantal uren studiebelasting is 180 uur of 6 studiepunten). Deze activiteiten maken eveneens deel uit van de stage. De leeractiviteiten zijn:

1) De module kennismaking met pastorale supervisie

Gedurende vier sessies maakt de stagiair, samen met de andere deelnemers aan de module, kennis met de begeleidingsmethode van pastorale supervisie. Praktijk en theorie wisselen elkaar af. De avonden worden begeleid door Erik Herrebosch (educatief medewerker van het CCV Antwerpen) en Anne Vandenhoeck (wetenschappelijk medewerkster aan de faculteit Godgeleerdheid, K.U.Leuven) en gaan door in het H.-Geestcollege, Naamsestraat 40, 3000 Leuven.

2) Inhoudelijke stageafspraken

In het stagecontract worden de persoonlijke leerdoelen, de stageopdrachten en de leeractiviteiten bepaald.

De persoonlijke leerdoelen worden door de stagiair geformuleerd in overleg met de werkbegeleiding en de supervisor. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen kennisgerichte leerdoelen (bijvoorbeeld inzicht verwerven in diverse ziektebeelden), taakgerichte leerdoelen (bijvoorbeeld begeleiding van een groepsgesprek), persoonsgerichte leerdoelen (bijvoorbeeld de schroom overwinnen om pastoranten aan te spreken). De leerdoelen worden meegenomen tijdens de hele stage en bijgestuurd en getoetst tijdens de evaluatiegesprekken.

3) Het stageboek

Het stageboek biedt aan de stagiairs een belangrijk leerinstrument om op hun praktijkervaringen te reflecteren. Per stagedag of dagdeel noteert de stagiair in een tijdschema een overzicht van de stageactiviteiten en werkt bij de meest opvallende leerervaringen een schriftelijke reflectie uit (1 blz. per stagedag).

Het stageboek dient als basis voor de werkbesprekingen met de werkbegeleid(st)er. In voorbereiding van de evaluatiemomenten wordt het ingediend bij de stagecoördinator.

4) De begeleidingsgesprekken met werkbegeleiding en supervisor

De begeleidingsgesprekken zijn de werkbesprekingen met de werkbegeleiding en de individuele supervisiebeurten. Deze worden systematisch gepland en door de stagiair en de begeleiding voorbereid.

5) De evaluatiegesprekken met een tussentijdse en eindevaluatie

Ter voorbereiding van de evaluatiegesprekken vult de stagiair een vragenlijst in, met specifieke aandacht voor de persoonlijke leerdoelen.

6) Lectuur en vorming

Wanneer de kansen zich voordoen kan de stagiair participeren aan vormingsmomenten die door de pastores van het team of van de pastorale sector worden bijgewoond.

Het verloop van de pastorale stage

De stage verloopt in drie fasen: observatie en analyse, mee uitvoeren en begeleiden, zelfstandig uitvoeren en begeleiden.

1) Observatie en analyse

Deze periode is uitdrukkelijk bedoeld als een verkennings- en introductieperiode. De volgende elementen krijgen hier een plaats: de stagiairs verwelkomen en installeren in het werkmidden, introduceren bij alle betrokkenen, wegwijs maken in structuur en cultuur van het werkveld, ze informeren over en oriënteren in hun opdracht. De stagiair krijgt zo inzicht in:

- 1) de specifieke pastorale sector,
- 2) de stageplaats,
- 3) de verschillende dimensies van de pastorale praktijk,
- 4) de eigen leerdoelen met betrekking tot pastorale activiteiten in de stage.

De ervaringen die de stagiair in deze periode opdoet geven meer informatie aan de werkbegeleid(st)er over wie de stagiair is, hoe hij of zij leert en welke persoonlijke leerdoelen zich ontwikkelen. Deze periode wordt afgesloten met een schriftelijke neerslag van de persoonlijke leerdoelen die bij het stagecontract worden gevoegd.

2) Mee begeleiden en uitvoeren o.l.v. de werkbegeleiding

Na een introductieperiode worden de beginnende stagiairs verder ingeschakeld in het pastorale werk en krijgen zij onder begeleiding van de werkbegeleiding bepaalde taken toegewezen. De bedoeling is de diverse aspecten van het pastorale werkdomein verder te leren kennen. Ook mag gaandeweg meer initiatief van de stagiair zelf verwacht worden.

3) Zelfstandig uitvoeren en begeleiden

Stap voor stap wordt aan de stagiairs een grotere verantwoordelijkheid toegewezen en wordt verwacht dat zij zelfstandig bepaalde taken goed kunnen uitvoeren. Vanaf welk tijdstip dit kan, zal afhangen van het groeiproces van de individuele persoon. Toch mag men verwachten dat vrij vlug deeltaken aan de stagiairs kunnen worden toevertrouwd. De bedoeling van deze fase is zich verder te bekwamen in alle pastorale taken van de sector.

Duur van de stage en van de verschillende fasen

De stage is goed voor 16 studiepunten, dit is een equivalent van 480 uur studiebelasting. In deze uren zijn de voorbereiding van de stageopdrachten, de uitvoering van de stageopdrachten en de leeractiviteiten met voorbereiding en verslaggeving inbegrepen. De duur van de verschillende fasen in de pastorale stage verschilt volgens de beginsituatie en het leerproces van de stagiair. De stage moet wel ruim voldoende tijd voorzien voor zelfstandig uitvoeren en begeleiden (minimaal 150 uur). Gedurende de hele stageperiode wordt individuele supervisie voorzien. Supervisie is een vorm van praktijkbegeleiding die doet stilstaan bij de opgedane praktijkervaring om eruit te leren. Ze beoogt een integratie van de hele persoon, het werk én het werkveld.

De begeleiding van de stage

Gedurende de stage wordt de stagiair(e) begeleid door een plaatselijke werkbegeleid(st)er, de supervisor van de faculteit en de stagecoördinator.

Een aparte stagegids is te bekomen bij:

Annemie Dillen, Sint-Michielsstraat 6, B-3000 Leuven, Annemie.Dillen@theo.kuleuven.be, tel.: 016/32.84.01.

2.4. Scriptie: 8 pt

Onder begeleiding van een docent wordt een scriptie van een 25-tal bladzijden geschreven over een onderwerp dat aansluit bij de stage. In deze scriptie wordt het thema onder andere aan de hand van literatuur verder uitgediept. De stage-ervaring functioneert als startpunt voor de reflectie. Tevens wordt gezocht naar 'handelingsaanbevelingen', manieren om de theoretische reflectie opnieuw vruchtbaar te maken voor het pastorale werk.

2.5. Keuzevakken: 12 pt (Op te nemen via CREDITCONTRACT)

Keuzevakken uit de programma's van de Faculteit Godgeleerdheid of naargelang het gekozen stageveld uit andere faculteiten of keuze uit het interdiocesaan vormingsaanbod van Caritas.

1. BASISVORMING: PASTORALE IDENTITEIT EN VAARDIGHEDEN IN BEGELEIDINGSRELATIE EN GESPREKSANALYSE

Interdiocesaan vormingsaanbod voor priesters, diakens en pastoraal werkenden werkzaam in woon- en zorgcentra, algemene of psychiatrische ziekenhuizen of instellingen voor personen met een handicap, die hun deskundigheid in hun begeleidingswerk willen verbeteren.

Deze cursus gaat door in het Diocesaan Pastoraal Centrum (Varkensstraat 6 te 2800 Mechelen) en wordt begeleid door Arthur Polspoel en Gunter Schollaert. De cursus omvat 7 volle dagen, telkens van 10u-17u. Praktische informatie en inschrijving bij Dominiek Lootens, Caritas Antwerpen, tel. 03/247.88.11., e-mail: dominieklootens@caritasantwerpen.be.

2. THEMATISCHE VORMING: PASTORALE BEGELEIDING EN GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG

Interdiocesaan vormingsaanbod voor pastores actief in de geestelijke gezondheidszorg die de basisvorming 'pastorale identiteit en vaardigheden' gevolgd hebben of minimaal 5 jaar pastorale ervaring hebben in deze sector. In dit vormingsaanbod wordt door middel van informatie en oefening stil gestaan bij het eigen perspectief, de eigen rol, de specifieke bijdrage en de methodieken van de pastor in deze context.

Deze cursus gaat door in het Vormingscentrum Guislain (Jozef Guislainstraat 43 te 9000 Gent) en wordt begeleid door Koen De Fruyt en Dominiek Lootens. De cursus omvat 7 volle dagen, telkens van 10u. tot 17u. Praktische informatie en inschrijving bij Dominiek Lootens, Caritas Antwerpen, tel. 03/247.88.11., e-mail: dominieklootens@caritasantwerpen.be.

3) Verkort programma

Wie reeds een theologische vorming genoten heeft (bvb. op diocesaan niveau) kan een verkort leertraject volgen (van 60 pt) dat enkel het praktisch theologisch programma omvat. Wie daarnaast ook nog een pastorale vorming genoten heeft (bvb. een pw-opleiding) wordt vrijgesteld van deel 1, theologische basisopleiding en volgt uit deel 2, praktisch-theologische programma nog 30 studiepunten, met name:

- 1) Werkcollege praktische theologie (6 pt)
- 2) Scriptie (8 pt)
- 3) Pastoraaltheologische vakken (minstens 4 studiepunten)

4) Keuzevakken (12 pt): met de mogelijkheid om in het programma een begeleide pastorale stage op te nemen van 120 uur (bijvoorbeeld wanneer ze reeds tewerkgesteld zijn als pastor, maar zich wensen om te schakelen naar een ander domein, bv. van parochiepastoraat naar ziekenhuispastoraat).

Bij dit korte traject ligt de nadruk op de reflectie, via het werkcollege en de scriptie en de uitbreiding van de kennis in een specifiek domein (via keuzevakken en/of stage).